

Juridiska fakultetskansliet

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet

Remiss: Kraftfullare åtgärder mot manipulation och allvarligt missbruk av färdskrivare

Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet har beretts möjlighet att lämna synpunkter på promemorian Kraftfullare åtgärder mot manipulation och allvarligt missbruk av färdskrivare. Förslaget rör kontroll och lagföring av personer som manipulerar eller på annat sätt missbrukar färdskrivare i lastbilar i syfte att undgå föreskrivna vilotidsregler för chaufförer.

Fakultetsnämnden välkomnar i grunden förslaget. Det framstår som nödvändigt att vidta åtgärder för att motverka de relativt utbredda fenomenet med manipulation och missbruk av färdskrivare. Ökade möjligheter till kontroll och lagföring kan förhindra trafikolyckor på grund av trötthet samt i förlängningen även bidra till en mer rättvis konkurrenssituation inom åkerinäringen i relation till de seriösa åkerier som idag följer vilotidsreglerna.

Fakultetsnämnden befarar dock samtidigt att det straffrättsliga ansvaret för manipulationen av färdskrivarna i praktiken i första hand kommer att läggas på de utländska chaufförer som befordrar gods till och från Sverige samt utför vissa inrikes transporter här i landet trots att det egentligen är de oseriösa åkerierna som borde bära huvudansvaret för manipuleringen. Det är åkerierna som manipulerar färdskrivarna alternativt utrustar chaufförerna med dubbla förarkort. Arbetsförhållandena inom den internationella åkeribranschen är ofta sådana att chaufförerna av sina arbetsgivare tvingas överskrida viloreglerna för att kunna behålla sin anställning. Inte sällan är anställningsvillkoren sådana att chauffören endast erhåller lön under den tiden som bilen rullar. All stilleståndstid är därmed för chaufförens egen räkning.

Juridiska fakultetsnämnden

Beträffande 5 § i den föreslagna lagen om åtgärder mot manipulation och missbruk av färdskrivare anges att polisman kan kroppsvisitera föraren om det finns anledning att anta att föraren allvarligt missbrukat fordonets färdskrivare. Enligt promemorian bör det här krävas att det finns omständigheter som talar för att det föremål som använts vid missbruket kan finnas hos föraren. Omständigheter som kan tala för detta kan vara vad föraren uppger eller hur denne beter sig vid kontrollen. Bestämmelsen framstår enligt Juridiska fakultetsnämnden som svårtillämpad. Med tanke på att det rör sig om en ingripande åtgärd som enligt 2 kap. 20 § 2 regeringsformen fordrar lagstöd bör bestämmelsen därför förtydligas ytterligare. Exempelvis bör det inte räcka med att det ”finns anledning”, utan det bör krävas att det föreligger ”skälig anledning” att anta att föraren allvarligt missbrukat färdskrivaren, och att kroppsvisitationen framstår som nödvändig för att det föremål (i praktiken förarkortet) som använts vid missbruket ska kunna hittas. Med tanke på att det endast är polisman som har rätt att utföra kroppsvisitation kan det finnas skäl att reglera detta i en särskild paragraf.

Remissvaret har på fakultetsnämndens uppdrag beslutats av dekanus, professor Pernilla Leviner. Yttrandet har beretts av professor Johan Schelin. Föredragande har varit utredare Karolina Alveryd. Yttrandet har expedierats av Juridiska fakultetskansliet.

Pernilla Leviner

Karolina Alveryd